

СЕКЦІЯ 4

СТРАТЕГІЯ І ПРІОРИТЕТИ БІБЛІОТЕЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 023

Бойцун Соломія Андріївна

*(наук. керівник – д-р філол. наук, професор Шкіцька І. Ю.)
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль*

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Бібліотека – це багатофункціональний заклад, головною метою якого є забезпечення найрізноманітніших інформаційних та освітніх запитів громадян. Соціокультурна діяльність сучасної бібліотеки визначає обличчя цієї установи та сприяє формуванню її позитивного іміджу. Водночас книгозбірні все частіше виходять за межі винятково «книжкових» форм діяльності, встановлюючи тісні культурні зв'язки з іншими галузями.

Дослідження діяльності бібліотек набули популярності вже у другій половині ХХ століття, проте з поширенням інтернету та цифрових технологій вони стали ще більш актуальними, і багато розвідок у цій сфері здійснювалося, починаючи з 1990-х років. Серед відомих дослідників бібліотечної справи назвемо Лоренса Відмера, Джеймса Мюррея, Джона Бергера, Марію Д. Дуглас та ін. Незважаючи на те, що ця галузь добре розвинена, тема популяризації бібліотечної діяльності залишається актуальною і відповідає запитам сучасного українського суспільства.

До способів популяризації діяльності книгозбірень належать:

1. Цифрові технології. Враховуючи стрімку тенденцію розвитку та зручність різних гаджетів і застосунків, їх можна вважати одним із найефективніших способів рекламування діяльності бібліотек. Прикладом можуть бути електронні книги, аудіокниги, відеоуроки, онлайн-курси тощо, які пропонує сучасна бібліотека. Цифрові ресурси будуть сприяти залученню сучасних користувачів, особливо тих, хто віддає перевагу мобільним пристроям.

2. Соціальні мережі та онлайн-спільноти. Активність у соціальних мережах – один із найбільш перспективних способів для пропагування читання та саморозвитку, адже дає змогу розміщувати рекламні матеріали, взаємодіяти з аудиторією, вести онлайн-дискусії та віртуальні книжкові клуби.

3. Культурні та освітні заходи. Як центр духовного та естетичного збагачення і невід'ємна частина культури книгозбірня повинна організовувати культурно-просвітницькі заходи на кшталт виставок, концертів, творчих вечорів, літературних і музичних віталень, розважальних заходів, просвітницьких акцій, майстер-класів, тематичних вечорів, кіноклубів, де є змога обговорити книги та явища навколишньої дійсності, поглиблювати знання і розширювати світогляд.

4. Розширення послуг. Ідеться про запровадження нових і покращення наявних послуг, які відповідають потребам різних груп користувачів – за віком, інтересами, розвитком тощо. Спектр послуг сучасних бібліотек є доволі широким: від консультацій із пошуку різної інформації, політематичних індивідуальних та груп-

пових занять, надання доступу до спеціалізованих ресурсів і нічного абонементу до буфету, зоокутка, дитячої розважальної кімнати тощо.

5. Співпраця з іншими організаціями (місцевими освітніми, культурними та соціальними організаціями) для проведення спільних заходів і проєктів. Таке партнерство сприятиме розширенню аудиторії, дасть змогу залучити нових користувачів із різними інтересами та запитам, що уможливить підвищення читацької культури відвідувачів і сприятиме їхньому особистісному розвитку.

6. Пряма реклама, що передбачає запуск рекламних кампаній у місцеві ЗМІ, як-от газети, радіо, телебачення, щоб привернути увагу місцевих мешканців до подій, організованих у бібліотеці, та її послуг; розміщення оголошень та розповсюдження листівок у місцевих установах, де можуть знаходитися потенційні користувачі. Розроблення власного корпоративного стилю і логотипу бібліотеки, які будуть використовуватися на всіх рекламних матеріалах, дадуть змогу створити її єдиний та легко впізнаваний образ. Актуальним є також створення і підтримка роботи вебсайта бібліотеки.

7. Креативне просування – нестандартні способи привернення уваги до бібліотечної діяльності. Ними є створення креативних і привабливих інсталяцій на тему книг, організація читацьких випробувань зі стимулюючими нагородами та викликами для учасників, що заохочує до активного читання та обговорення книг. Співпраця з місцевими художниками, музикантами та іншими творчими особистостями для проведення спільних культурних проєктів – мистецьких виставок, концертів, театральних постановок. Доречною є організація ігор і квестів, у яких учасники шукають і вивчають різні книги, розв'язують загадки та виконують творчі завдання.

У сучасному світі, коли інформаційні технології швидко змінюють наше ставлення до інформації і наявний легкий доступ до неї, популяризація діяльності бібліотек стає надзвичайно важливою. Дослідження у цій галузі сприяють розумінню викликів, які ставить сьогодення перед бібліотеками, допомогти їм не тільки вижити у сучасному мінливому світі, але й успішно реалізовувати широкий спектр соціально значимих функцій.

Отже, для успішної популяризації бібліотек потрібні інноваційні стратегії маркетингу, активна просвітницька діяльність, розвиток онлайн-ресурсів та співпраця з іншими установами. Популяризація бібліотек у наші дні важлива для збереження їх ролі як ключових центрів знань та культури у сучасному інформаційному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Віжічаніна Л. Сучасні тенденції розвитку бібліотек як соціокультурних центрів. *Віртуальний бібліограф. ХОУНБ ім. О. Гончара*. URL: <https://biblio.lib.kherson.ua/suchasni-tendentsii.htm> (дата звернення: 02.24.2024).
2. Коваленко Л. М., Садовська В. В. Сучасні методи популяризації бібліотек. *Скарбниця спадщини*. 2021. № 1(88), вересень. URL: <https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/view/112/124> (дата звернення: 02.04.2024).
3. Миськевич Т. М. Актуальний зміст культурно-освітніх практик сучасної бібліотеки. *Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху»*. 2019. URL: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/736> (дата звернення: 02.04.2024).

Анотація. У дослідженні акцентовано на бібліотеках як багатofункціональних закладах, головною метою яких є забезпечення найрізноманітніших інформаційних та освітніх запитів громадян. Соціокультурна діяльність сучасної бібліотеки визначає обличчя цієї установи та сприяє формуванню її позитивного іміджу. Водночас книгозбірні все частіше виходять за межі винятково «книжкових» форм діяльності, встановлюючи тісні культурні зв'язки з іншими галузями.

Ключові слова: бібліотека, популяризація, новітні інформаційні технології, бібліотечні послуги.

УДК: 02:061.2

Вакула Вікторія Сергіївна
(наук. керівник – д-р іст. наук, професор Передерій І. Г.)
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава

УКРАЇНЬСЬКА БІБЛІОТЕЧНА АСОЦІАЦІЯ ЯК ПРОВІДНА ПРОФЕСІЙНА СПІЛЬНОТА ВІТЧИЗНЯНИХ ФАХІВЦІВ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

Сьогодні у світі спостерігається швидкий розвиток бібліотек як новітніх просторів, здатних долати будь-які перешкоди. Така їх роль пов'язана з інформатизацією майже всіх аспектів життя суспільства, а бібліотеки як традиційні зберігачі та транслятори суспільно значимої інформації покликані бути у фарватері цих процесів. Важливу роль у цьому процесі відіграє державна політика країни з її відкритим прагненням трансформувати наявну бібліотечну систему та підтримувати ініціативи щодо її вдосконалення. Україна наразі старанно працює над подоланням викликів, пов'язаних зі змінами інформаційних потреб громадян.

У країні діє два види суб'єктів державного управління бібліотечною справою найвищого рівня. Перший з них – виконавчо-розпорядчі суб'єкти, повноваження яких визначені Конституцією України. Сюди належать:

1) Верховна Рада України, що є вищим законодавчим органом і забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв;

2) Кабінет Міністрів України – вищий виконавчий орган державної влади, що здійснює координацію діяльності бібліотечної системи в межах державної політики у сфері культури шляхом видання постанов і розпоряджень;

3) Президент України – глава держави, який шляхом видання Указів регулює питання функціонування культури, її окремих галузей, бере участь у визначенні пріоритетних напрямів її розвитку, підтримки культурної сфери суспільства в умовах розвитку ринкових відносин тощо;

4) Міністерство культури та інформаційної політики України (МКІП) – центральний орган виконавчої влади, суб'єкт публічного адміністрування сферою культури, на який покладено методичне керівництво та координацію діяльністю бібліотек усіх видів і форм власності;